

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 11 0 К 011005 14 Кж 7
Бања Лука, 06.11.2014. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ !

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Драгомира Миљевића, као предсједника вијећа, Даниеле Миловановић и Слободана Милашиновића, као чланова вијећа, уз учешће записничара Соње Матић, у кривичном предмету против оптуженог Б. С. због кривичних дјела, зеленаштва из члана 245. став 1. и 2., изнуде из члана 242. став 1. и 2. и прање новца из члана 280. став 3. у вези са ставом 2. и 1. Кривичног закона Републике Српске, одлучујући о жалбама окружног тужиоца у Бањој Луци и бранилаца оптуженог, изјављеним против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број: 11 0 К 011005 13 К од 13.03.2014. године, након одржане сједнице вијећа у присуству републичког тужиоца мр Ненада Врањеша, оптуженог и његових бранилаца др М. М. и мр М. Д. адвокати из Б. Л., дана 06.11.2014. године донио је

ПРЕСУДУ

Одбија се као неоснована жалба окружног тужиоца у Б. Л., а дјелимичним уважавањем жалби бранилаца оптуженог Б. С., преиначава се у правној оцјени дјела и у одлуци о кривичној санкцији пресуда Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 К 011005 13 К од 13.03.2014. године, тако што се утврђује да је оптужени радњама описаним у тачкама 1., 2., 3., 4., 5., 6., 8., 9., 10., 11., 12., 13. и 14. изреке те пресуде, које се односе на кривична дјела зеленаштва из члана 245. став 1. и 2. Кривичног закона Републике Српске, починио продужено кривично дјело зеленаштва из члана 245. став 2. истог закона, за које му се утврђује казна затвора у трајању од 3 (три) године и 6 (шест) мјесеци и новчана казна у износу од 20.000,00 КМ (двадесетхиљадаконвертибилних марака), а прихватају се као правилно утврђене казне затвора у трајању од по 6 (шест) мјесеци за 3 кривична дјела изнуде из члана 242. став 1. истог закона, описане у тачкама 1., 2. и 5. изреке те пресуде и казне затвора у трајању од по 2 (двје) године за 5 кривичних дјела изнуде из члана 242. став 2. истог закона, описане у тачкама 6., 7., 8., 14. и 15. изреке исте пресуде, па се примјеном одредбе члана 42. став 1. и 2. тачка 2. Кривичног закона Републике Српске, оптужени Б. С. осуђује на јединствену казну затвора у трајању од 9 (девет) година и новчану казну у износу од 20.000,00 КМ (двадесетхиљадаконвертибилних марака), коју је дужан платити у року од 3 (три) мјесеца од дана правоснажности пресуде, а уколико оптужени исту не плати у остављеном року, иста ће се замијенити казном затвора тако што ће се за сваких започетих 100,00 КМ новчане казне, одредити један дан затвора.

На основу члана 44. став 1. Кривичног закона Републике Српске, оптуженом се у изречену казну затвора урачунава вријеме проведено у притвору почев од 23.09.2012. године.

У преосталом дијелу првостепена пресуда остаје неизмјењена.

Образложење

Пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 К 011005 13 К од 13.03.2014. године, оптужени Б. С. оглашен је кривим, због стицаја кривичних дјела зеленаштва из члана 245. став 2. Кривичног закона Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 49/03, са измјенама, у даљем тексту: КЗ РС), зеленаштва из члана 245. став 1. КЗ РС, пет продужених кривичних дјела зеленаштва из члана 245. став 1. КЗРС, три изнуде из члана 242. став 1. и пет изнуда из члана 242. став 2. истог закона и осуђен на јединствену казну затвора у трајању од 14 (четрнаест) година и новчану казну у износу од 20.000,00 КМ, коју је дужан платити у року од 3 (три) мјесеца од дана правоснажности пресуде, а у случају неплаћања, иста ће се замијенити казном затвора тако што ће се за сваких започетих 100,00 КМ новчане казне, одредити један дан затвора. На основу члана 44. став 1. КЗ РС оптуженом је у изречену казну затвора урачунато вријеме проведено у притвору. На основу члана 94. и 95. КЗ РС, од оптуженог је одузета имовинска корист прибављена кривичним дјелом у износу од 68.020,00 КМ и 1.900,00 Еура, у противвриједности КМ, према курсу на дан уплате, који износ је оптужени дужан уплатити у Буџет... у року од 15 дана од правоснажности пресуде, под пријетњом извршења. На основу члана 99. став 1. Закона о кривичном поступку Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 53/12 - у даљем тексту ЗКП РС), а у вези са чланом 96. став 2. тачке е) истог закона, оптужени је обавезан да на име судског паушала плати износ од 500,00 КМ, док је на основу члана 108. став 1. и 3. ЗКП-а, обавезан да оштећенима на име имовинско - правног захтјева исплати и то: Д. Б. износ од 9.900,00 Еура, у противвриједности КМ, према курсу на дан уплате и Г. Л. износ од 2.000,00 Еура, у противвриједности КМ, према курсу на дан уплате и износ од 750,00 КМ, а све у року од 15 дана од правоснажности пресуде под пријетњом принудног извршења.

Истом пресудом оптужени је ослобођен од оптужбе да је починио кривично дјело прање новца из члана 280. став 3. у вези са ставом 2. и 1. КЗ РС, те два кривична дјела изнуде из члана 242. став 1. КЗ РС на штету Г. Л. и Б. В., па је на основу члана 108. став 4. ЗКП РС оштећена Г. Л. упућена да имовинско – правни захтјев може остваривати у парничном поступку, те је донијета и одбијајућа пресуда за кривично дјело зеленаштво из члана 245. став 1. КЗ РС на штету оштећене С. М., на основу члана 297. став 1. тачка б) ЗКП РС, па је и ова оштећена са имовинско – правним захтјевом упућена на парницу, сходно члану 108. став 4. истог закона.

Против те пресуде жалбе су благовремено изјавили окружни тужилац у Б. Л. (у даљем тексту: тужилац) и браниоци оптуженог. Окружни тужилац пресуду побија у ослобађајућем дијелу за кривично дјело прање новца из члана

280. став 3. у вези са ставом 1. и 2. КЗ РС због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, те у осуђујућем дијелу пресуде, због одлуке о кривичној санкцији, са приједлогом да се побијана пресуда дјелимично укине у ослобађајућем дијелу за кривично дјело прање новца и у том дијелу предмет врати првостепеном суду на поновно суђење, те да се иста преиначи у осуђујућем дјелу, тако што ће се оптужени теже казнити.

Оба браниоца су жалбе изјавили из свих жалбених разлога. Приједлог жалбе браниоца адвоката мр М. Д. је да се побијана пресуда у осуђујућем дијелу укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење или да се иста преиначи у осуђујућем дијелу, тако што ће се оптужени ослободити од оптужбе. Приједлог жалбе браниоца адвоката др М. М. је да се побијана пресуда преиначи, тако што ће се оптужени ослободити од оптужбе за сва кривична дјела за која је оглашен кривим или да се иста укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење и у смислу одредбе члана 329. став 2. ЗКП РС нареди да се нови главни претрес одржи пред потпуно измијењеним вијећем.

Окружни тужилац није подносио одговор на жалбе бранилаца оптуженог, док су у својим писменим одговорима на жалбу окружног тужиоца, браниоци оптуженог предложили да се жалба окружног тужиоца одбије као неоснована.

У сједници вијећа републички тужилац је изложио жалбу окружног тужиоца у Б. Л., те је одустао од жалбеног основа због одлуке о кривичној санкцији, као и од приједлога жалбе којом се тражило да се побијана пресуда преиначи у осуђујућем дијелу и да се оптуженом изрекне већа казна, док је остао код осталих навода и приједлога из жалбе, па је коначно предложио да се побијана пресуда дјелимично укине у њеном ослобађајућем дијелу за кривично дјело прање новца и у том дијелу предмет врати првостепеном суду на поновно суђење, а истовремено предложио да се жалбе бранилаца оптуженог одбију као неосноване. Браниоци оптуженог су изложили жалбе и остали код навода и приједлога из жалби, а оптужени је подржао жалбе својих бранилаца, као и наводе и приједлоге из тих жалби. Истовремено браниоци оптуженог су предложили да се жалба окружног тужиоца одбије као неоснована.

Разматрајући спис, побијану пресуду, жалбе и одговоре на жалбу окружног тужиоца, одлучено је као у изреци ове пресуде, из сљедећих разлога:

Оспоравајући правилност и законитост побијане пресуде, жалбе оба браниоца оптуженог указују на битне повреде одредаба кривичног поступка, садржане у одредби члана 311. став 1. тачке з) и к) ЗКП РС, те бранилац др М. указује и на повреде из тачке б) и г) цитираног члана, као и на повреде из члана 6. Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода. Дакле, жалбама бранилаца оптуженог оспорава се законитост у прибављању доказа на којима је заснована побијана пресуда, приговара се да су у доношењу побијане пресуде учествовале судије које се морају изузети по члану 37. тачка г) ЗКП РС, указује се на повреде права на одбрану, на неразумљивост изреке пресуде и њеној противријечности са разлозима, те изостанак разлога о одлучним чињеницама.

У оквиру чињеничне основе побијане пресуде, аргументима изнесеним у жалбама бранилаца оптуженог се оспорава правилност оцјене изведених доказа оптужбе и одбране, па слиједом тога и правилност утврђења одлучних чињеница, са тврдњом да спроведени докази не потврђују тврдње оптужбе да је оптужени починио кривична дјела за која је побијаном пресудом оглашен кривим, а што је све за посљедицу, по ставу жалби, довело до повреде Кривичног закона, па и у оном дијелу који се односи на правну квалификацију кривичног дјела зеленаштва.

Надаље, у жалбама бранилаца оптуженог, оспорава се правилност побијане пресуде и у погледу одлуке о казни и наглашава да су казна затвора и новчана казна, изречене том пресудом, превисоко одмјерене, у ком правцу је постављен приједлог, да се те казне смање, а такође се оспорава и правилност побијане пресуде у погледу мјере одузимања имовинске користи, као и у погледу имовинско правног захтјева.

Неосновани су приговори изнесени у жалбама бранилаца оптуженог и тврдња да је побијана пресуда заснована на незаконитим доказима који су прибављени провођењем посебних истражних радњи, те да је тиме почињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка з) ЗКП РС. У овом дијелу жалбе оба браниоца посебно указују да су докази прибављени провођењем посебних истражних радњи незаконити, тврдњом да је посебна истражна радња надзор и техничко снимање телекомуникација одређена према мобилном телефону број..., чији је власник и корисник И. К., а не оптужени С., да је за исти тај број мобилног телефона прије доношења прве наредбе према оптуженом С., тужилац тражио посебне истражне радње за друго лице и то Т. К., због чега, жалбе сматрају да су посебне истражне радње провођене и прије доношења наредбе судије за претходни поступак према оптуженом С., да се побијана пресуда заснива и на пресретнутим разговорима прије него што је судија за претходни поступак Окружног суда у Бањој Луци донио прву наредбу о одређивању посебних истражних радњи према оптуженом С., да тужилац није судији за претходни поступак доставио материјал добијен провођењем посебних истражних радњи, нити извјештај, како је то прописано одредбом члана 237. став 1. ЗКП РС. У погледу ових приговора, првостепена пресуда је дала ваљане и исцрпне разлоге на страни 131., 132., 133. и 134., које у цијелости прихвата и овај суд, па се подносиоци жалби упућују на образложење из побијане пресуде. Осим тога, и овај суд наглашава да без обзира на чињеницу што је лице И. К. регистрована као власник броја мобилног телефона..., ова посебна истражна радња се може одредити не само према власнику, већ и према кориснику неког броја мобилног телефона, а из многобројних доказа проведених на главном претресу пред првостепеним судом, неспорно произилази да је управо оптужени С. користио управо број ..., чији је формални власник била И. К.. Чињенице које наглашавају обе жалбе бранилаца, да је тужилац тражио посебне истражне радње за друго лице и то Т. К., за исти тај број мобилног телефона, за овај суд је ирелевантна, обзиром да се побијана пресуда не заснива на доказима који су евентуално произашли из те посебне истражне радње. Тачне су тврдње из жалбе браниоца мр Д. да се побијана пресуда заснива и на два пресретнута разговора прије него што је судија за претходни поступак Окружног суда у Бањој Луци донио прву наредбу од 28.04.2012. године за одређивање посебних истражних радњи према оптуженом,

због чега, по мишљењу овог суда, пресретнути разговори од 11.04.2012. године и од 05.04.2012. године, су правно неваљани докази. Међутим, разговор од 11.04.2012. године се односи на кривично дјело описано у тачки 7. изреке побијане пресуде, а иста се у погледу овог кривичног дјела не заснива искључиво на овом пресретнутом разговору, већ и на другим доказима, а то су прије свега исказ оштећеног Ж. Р., те бројним другим пресретнутим телефонским разговорима и СМС порукама, како између оптуженог С. и оштећеног Р., тако и између сада осуђеног С. К. и оштећеног Р.. Што се тиче разговора од 05.04.2012. године, исти се односи на кривично дјело прање новца, а за које дјело је побијаном пресудом оптужени ослобођен од оптужбе, због чега су приговори ове жалбе у овом дијелу, са аспекта одбране, ирелевантни.

Исто тако, супротно ставу жалби бранилаца оптуженог, посебне истражне радње се могу одредити за кривично дјело изнуде из члана 242. став 2. КЗ РС. Наиме, сходно члану 235. тачка г) ЗКП РС, посебне истражне радње се могу одредити за кривична дјела за која се према Кривичном закону може изрећи казна затвора од три године или тежа казна. Дакле, цитирана одредба ЗКП РС не говори о прописаном посебном минимуму казне, већ о казни која се може изрећи, а за предметно кривично дјело прописана је казна од двије до дванаест година, па се за исто може изрећи и казна затвора од три године, а и тежа казна. Раније законско рјешење цитиране законске одредбе ЗКП РС је било другачије, јер је према раније важећем ЗКП („Службени гласник Републике Српске“ број 50/03), одредбом члана 227. тачка г) било прописано да се посебне истражне радње могу одредити за кривична дјела за која се према Кривичном закону може изрећи казна затвора најмање три године или тежа казна, због чега би напријед изнесени приговори из жалби бранилаца којима се истиче да се за кривично дјело изнуде из члана 242. став 2. КЗ РС не могу одређивати посебне истражне радње, били основани у ситуацији да су се ове истражне радње спроводиле у периоду до ступања на снагу Закона о измјени и допуни ЗКП објављене у "Службеном гласнику Републике Српске" број 119/08 од 18.12.2008. године, када је чланом 69. измијењен члан 227. у тачки г), на начин што је ријеч „најмање“ замијењена ријечју „од“. Међутим, обзиром да су посебне истражње радње према оптуженом С. спровођене у току 2012. године, за кривично дјело изнуде из члана 242. став 2. КЗ РС, за које се према Кривичном закону може изрећи казна затвора од три године или тежа казна, то су се по оцјени овог суда, могле спроводити посебне истражне радње према оптуженом, па с тим у вези, законити су и докази који су проистекли спровођењем ових радњи. Надаље, наводи браниоца др М. којима указује на тенденцију законодавца када је ријеч о одредби члана 235. ЗКП РС, за овај суд је потпуно неприхватљива. Наиме, у ситуацији када су потпуно јасне законске одредбе, дужност судова је да примјењују исте. У конкретном случају, и у сада важећем ЗКП РС и КЗ РС, као и у раније важећим кривично процесним и кривично материјалним законима, у неким одредбама се користи израз “прописана казна”, а у неким одредбама, израз “казна која се може изрећи”. Дакле, и материјално кривично законодавство прави јасну разлику између “прописане казне” и “казна која се може изрећи”, па је тако на примјер у одредби члана 32. став 3. КЗ РС наведено да се казна дуготрајног затвора никада не може прописати као једина казна за поједино кривично дјело, док је у одредби члана 32. став 3. истог закона наведено да се казна дуготрајног затвора не може изрећи извршиоцу који у вријеме извршења кривичног дјела није

навршио двадесет и једну годину. Надаље, у одредбама члана 53. став 1. и 3. и 197. став 1. тачка в) и г) ЗКП РС, наведен је израз “казна која се може изрећи”, док је у одредби члана 202. став 2. ЗКП РС, наведен израз “прописана казна”. Дакле, када би се прихватило тумачење бранилаца оптуженог, те када се исто примјени и на одредбу члана 53. став 3. ЗКП РС, онда оптужени не би морали имати браниоца у вријеме достављања оптужнице за кривично дјело изнуде из члана 242. став 2. КЗ РС, као и за сва друга кривична дјела за која је прописана казна затвора од двије до дванаест година, или од једне до десет година, а што је у супротности са цитираним законским одредбама.

Према томе, по оцјени овог суда, транскрипти телефонских разговора су законити докази (осим разговори од 11.04.2012. године и од 05.04.2012. године), јер су исти добијени на основу наредби о одређивању и продужењу судије за претходни поступак Округног суда у Бањој Луци, све наредбе о одређивању, продужавању или проширењу посебних истражних радњи надзор и техничко снимање телекомуникација у односу на оптуженог С., донесене су на образложен приједлог тужиоца, исте садрже податке о лицима против којих се радње предузимају, основе сумње за кривично дјело изнуде из члана 242. став 2. КЗ РС, за које се према Кривичном закону може изрећи казна затвора од три године или тежа казна, разлози за њихово предузимање, битне околности које захтјевају предузимање радње, навођење радње која се захтјева и начин њеног извођења, обим и трајање радње.

Што се тиче приговора из жалбе браниоца др М. М. у вези са писменим извјештајем тужиоца о предузетим радњама судије за претходни поступак, овај суд са једне стране наглашава да одбрана овај приговор није ни истицала током првостепеног поступка, а са друге стране, недостављање од стране тужиоца писменог извјештаја судији за претходни поступак, не значи да су предузете посебне истражне радње незаконите. Наиме, како је у смислу одредбе члана 237. став 1. ЗКП РС, сврха достављања извјештаја од стране тужиоца судији за претходни поступак, провјеравање да ли је поступљено по наредби судије за претходни поступак, па како је и првостепени суд, а и овај суд, разматрајући основаност жалбених приговора бранилаца, извршио провјеру да ли је поступљено по наредби, те утврдио да су се посебне истражне радње проводиле према оптуженом на основу наредбе судије за претходни поступак, да исте нису у супротности са тим издатим наредбама, због чега су по оцјени овог суда, подаци и докази који су прибављени на основу тих посебних истражних радњи, супротно жалбеним тврдњама, законити докази на којима се може заснивати судска пресуда. Истовремено, ти докази нису једини докази на којима се заснива побијана пресуда, обзиром да је првостепени суд свој закључак да је оптужени Б. С. починио кривична дјела за која је побијаном пресудом оглашен кривим, засновао и на другим многобројним доказима, као што су искази свједока оштећених, затим свједока Р. Ц., В. Б., Р. Ш., С. Р., В. С., те Д. М., те материјалним доказима оптужбе, којима су потврђени наводи оптужбе о тешком материјалном стању свих оштећених.

Надаље, супротно наводима из жалби оба бранилаца, овај суд налази да изрека побијане пресуде није неразумљива, нити противријечна сама себи, нити њеним разлозима и образложење пресуде садржи разлоге у погледу одлучних чињеница с аспекта постојања кривичних дјела и кривице оптуженог, ради чега

су неприхватљиви приговори ових жалби засновани на тврдњи да је првостепена пресуда захваћена битном повредом одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС. Сасвим је друго питање то што жалбе оспоравају валидност датих разлога у образложењу за утврђене одлучне чињенице, међутим приговор таквог карактера у суштини спада у жалбени основ погрешно утврђеног чињеничног стања, јер се таквим приговором кроз замјерку образложењу пресуде за чињеничне закључке, оспорава правилност тих чињеничних утврђења.

Нису учињене ни битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС, на којима се указује жалбом браниоца др М., јер супротно наводима из ове жалбе, побијана пресуда је оцијенила сваки доказ појединачно и у вези са осталим доказима, управо онако како прописује одредба члана 295. став 2. ЗКП РС.

Неосновани су и приговори из жалбе браниоца др М. да је првостепени суд починио битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка б) ЗКП РС. Наиме, чињеница што је исто судеће вијеће које је донијело побијану пресуду, разматрало и одбацило споразум о признању кривице оптуженог С., те донијело осуђујућу пресуду у раздвојеном поступку против С. К., ни у ком случају не значи да је побијану пресуду донијело вијеће, у чијем саставу су се налазиле судије које су по закону морали бити изузети, нити та чињеница представља околност која указује на разумну сумњу у непристрасност вијећа, како то у жалби истиче овај бранилац. Наиме, одредбама ЗКП РС није прописана забрана да један судија или вијеће разматра и одбаци споразум о признању кривице и донесе пресуду у раздвојеном поступку против саизвршиоца, а затим да донесе пресуду након одржаног главног претреса. Исто тако, ова околност сама по себи, без других важних разлога, не доводи у разумну сумњу непристрасност судећег вијећа, због чега су неосновани и жалбени приговори да је побијано рјешење донесено уз повреде чланова 5. и 6. Европске конвенције о људским правима и основним слободама.

Чињенична утврђења побијане пресуде, супротно приговорима изнесеним у жалбама бранилаца оптуженог, су по оцјени овог суда потпуна и правилна. Она су заснована на бројним доказима изведеним на главном претресу пред првостепеним судом, који су изнесени у образложењу побијане пресуде, оцјењени на начин који прописује одредба члана 295. став 2. ЗКП РС. Таквим приступом оцјени изведених доказа изведен је и коначан, а по оцјени овог суда правилан закључак да је оптужени Б. С. починио кривична дјела за која је побијаном пресудом оглашен кривим. Приговори жалби бранилаца којима се та утврђења доводе у сумњу, разлозима који се износе у тим жалбама, нису основани.

Наиме, побијана пресуда је детаљно изнијела садржај исказа свих свједока оптужбе и одбране, те је затим све те исказе правилно оцијенила. Прије свега, побијана пресуда је анализирала садржај исказа свједока оптужбе – оштећених Д. Ц., Д. Б., С. Ш., Р. Ш., М. Р., А. Р., Ж. Р., Г. Л., Д. С., М. М.1, Б. В., М. М.2 и Д. М. (за М.2, у дијелу који се односи на кривично дјело зеленаштва), који су на главном претресу потврдили чињенице које су навели и у својим исказима у истрази. Затим је побијана пресуда анализирала и исказе свједока

оштећених Г. Д., С. Ћ., С. В., М. М.2 и Д. М. (за М.2, у дијелу који се односи на кривично дјело изнуде) и И. Б. дате на главном претресу и у истрази, обзиром да су ови свједоци на главном претресу исказивали другачије од оног у истрази, па је правилно оцијенила као вјеродостојним њихове исказе из истраге, дајући о томе детаљно и ваљано образложење и то: за оштећену Д. на страни 46. и 47., за оштећеног С. Ћ. на страни 70. и 71., за оштећеног С. В. на страни 87. и 88., те за оштећене М.2 и Д. М. на страни 96., 97. и 98., а које у цијелости прихвата и овај суд. Наиме, побијана пресуда је исказе наведених свједока оптужбе из истраге и у оном дијелу у којем су измијењени на главном претресу, у смислу одредбе члана 304. став 7. ЗКП РС, правилно оцијенила и са аспекта садржаја довела у везу са доказима прибављеним посебним истражним радњама надзора и техничког снимања телекомуникација, те са материјалним доказима оптужбе, којима су потврђени наводи оптужбе о тешком материјалном стању скоро свих оштећених, а који докази су појединачно наведени, анализирани и правилно оцјењени у побијаној пресуди, па се такав приступ у оцјени вјеродостојности противријечних исказа тих свједока (из истраге и са главног претреса), а у вези са тим и оцјена вјеродостојности исказа оптуженог и свједока одбране, не може оспорити аргумената изнесеним у жалбама бранилаца оптуженог

Свједоци оштећени Д. Ц., Д. Б., Г. Д. (осим у дијелу који се односи на исплату главнице), С. Ш., М. Р., А. Р., Г. Л., Д. С., М. М.1, Б. В. и М. М.2 су на главном претресу, а свједоци оштећени С. Ћ. и С. В. у истрази су исказали да им је оптужени дао новац на зајам, те је том приликом уговорио за себе несразмјерну имовинску корист, односно камату у висини од 10 до 20%, коју су му ови оштећени плаћали у различитом временском периоду и то од 2006. године до 2012. године, искористивши том приликом тешко имовно стање, тешке прилике, нужду оштећених, те код неких оштећених и њихово недовољно искуство. Када се искази ових свједока, доведу у вези са исказима свједока Р. Ц., С. Р., В. Б., Р. Ш. и В. С., као и са садржајем тонских записа телефонских разговора преслушаних на главном претресу и СМС порука, а наведених и интерпретираних у побијаној пресуди (како они између оптуженог С. и оштећених, тако и они између њега и сада осуђеног С. Т., те између осуђених С. К. и С. Т. и појединих оштећених), материјалним доказима оптужбе, којима су потврђени наводи оптужбе о тешком материјалном стању свих оштећених, онда нема сумње у правилност чињеничних утврђења побијане пресуде у погледу начина и околности извршења свих радњи оптуженог које чине обиљежја кривичног дјела зеленаштва.

Исто тако, свједоци оштећени Д. Ц., Д. Б., А. Р., Ж. Р., су на главном претресу, а свједоци оштећени С. Ћ., М. М.2, Д. М. и И. Б. у истрази, исказали да им је оптужени у намјери прибављања противправне имовинске користи, озбиљно пријетио и тако их принудио да му плаћају несразмјерну имовинску корист, односно камату у висини од 10 до 20%. Када се искази ових свједока у овом дијелу, доведу у вези са садржајем тонских записа телефонских разговора преслушаних на главном претресу и СМС порука, такође нема сумње ни у правилност чињеничних утврђења побијане пресуде у погледу начина и околности извршења кривичних дјела изнуде из члана 242. став 1. и 2. КЗ РС.

Неосновани су приговори обје жалбе којима се приговора да мобилни телефон са бројем..., оптужени никада није користио, јер овај број није

власништво оптуженог С., већ И. К.. Наиме, на ове жалбене приговоре, побијана пресуда је на страни 133. и 134. дала исцрпно и ваљано образложење, које у цијелости прихвата и овај суд, па се жалиоци упућују на разлоге првостепене пресуде. И у вези са приговорима обје жалбе којима се истиче да је оптужени током 2012. године био тешко повријеђен, усљед саобраћајне незгоде коју је доживио, те да због тога није ни могао предузимати радње које му се стављају на терет, побијана пресуда је такође дала детаљно и аргументовано образложење и то на страни 135., па образложење и за овај жалбени приговор у цијелости прихвата и овај суд, те се жалиоци упућују на разлоге из побијане пресуде.

Дакле, разлоге за све одлучне чињенице, овај суд прихвата као ваљано образложене и њихова правилност се не може оспорити изнесеним приговорима из жалби окружног тужиоца и бранилаца оптуженог, па овај суд налази да је чињенично стање потпуно и правилно утврђено и да је правилно примјењен Кривични закон када су у питању кривична дјела изнуде из члана 242. став 1. и 2. КЗ РС, за која је оптужени побијаном пресудом оглашен кривим.

Насупрот томе, основано се у жалбама бранилаца истиче да је првостепени суд повриједио Кривични закон на штету оптуженог, на начин што је појединачне радње оптуженог које чине бића кривичног дјела зеленаштва, правно квалификовао као стицај кривичних дјела зеленаштва из члана 245. став 1. и 2. и пет продужених кривичних дјела зеленаштва из члана 245. став 1. КЗ РС, умјесто као једно продужено кривично дјело зеленаштва из члана 245. став 2. КЗ РС. Наиме, обзиром да је оптужени починио више кривична дјела зеленаштва (укупно 19) и то у једном временском континуитету (почев од марта 2006. године па све до априла 2012. године), те обзиром да је при том увијек користио тешке имовинске прилике оштећених, неспорно је да сва та дјела чине једну јединствену цјелину. Због тога је ова суд, дјелимичним уважавањем жалби бранилаца оптуженог, преиначио побијану пресуду у правној оцјени дјела, тако што је радње оптуженог описане у тачкама 1., 2., 3., 4., 5., 6., 8., 9., 10., 11., 12., 13. и 14. изреке те пресуде, које се односе на кривична дјела зеленаштва из члана 245. став 1. и 2. КЗ РС, квалификовао као једно продужено кривично дјело зеленаштва из члана 245. став 2. у вези са ставом 1. истог закона. Истовремено, неосновани су приговори из жалби бранилаца да је наступила застарјелост кривичног гоњења за кривично дјело зеленаштва из члана 245. став 1. КЗ РС из тачке 2. изреке побијане пресуде. Наиме, како се ради се о приговору релативне застарјелости, са једне стране, застарјевање је, у смислу одредбе члана 112., став 4. КЗ РС, прекинуто јер је оптужени дјело из тачке 2. починио током 2007. године, а затим, у вријеме док је текао рок застарјелости учинио је више истих таквих дјела (више зеленаштва у периоду од 2008. до 2012. године). Са друге стране, обзиром да је оптужени оглашен кривим за продужено кривично дјело зеленаштва из члана 245. став 2. у вези са ставом 1. КЗ РС, то се релативна застарјелост рачуна од дана предузимања задње радње извршења која улази у састав продуженог кривичног дјела.

Овај суд је испитао побијану пресуду у погледу одлуке о казни и то у вези са жалбеним аргументима бранилаца оптуженог, налазећи да су те жалбе основане.

Наиме, имајући у виду да је овај суд преиначио побијану пресуду у правној оцјени дјела, тако што је радње оптуженог описане у тачкама 1., 2., 3., 4., 5., 6., 8., 9., 10., 11., 12., 13. и 14. изреке те пресуде, које се односе на кривична дјела зеленаштва из члана 245. став 1. и 2. КЗ РС, квалификовао као продужено кривично дјело зеленаштва из члана 245. став 2. у вези са ставом 1. истог закона, затим, прописане казне за ово кривично дјело (казна затвора од 6 мјесеци до 5 година и новчана казна), те имајући у виду све отежавајуће околности, као и олакшавајућу, које су правилно утврђене од стране првостепеног суда на страни оптуженог, овај суд сматра да су казна затвора у трајању од 3 (три) године и 6 (шест) мјесеци и новчана казна у износу од 20.000,00 КМ, које му је утврдио овај суд за наведено кривично дјело, у свему примјерене како тежини почињеног продуженог кривичног дјела зеленаштва из члана 245. став 2. у вези са ставом 1. КЗ РС, тако и степену кривичне одговорности оптуженог и околностима под којима је дјело учинио. Исто тако, овај суд је прихватио као правилно утврђене од стране првостепеног суда, казне затвора у трајању од по 6 (шест) мјесеци за 3 кривична дјела изнуде из члана 242. став 1. истог закона, описане у тачкама 1., 2. и 5. изреке те пресуде и казне затвора у трајању од по 2 (двје) године за 5 кривичних дјела изнуде из члана 242. став 2. истог закона, описане у тачкама 6., 7., 8., 14. и 15. изреке исте пресуде. Међутим, по оцјени овог суда, жалбе бранилаца оптуженог, основано истичу да је јединствена казна затвора у трајању од 14 (четрнаест) година, која је оптуженом изречена, престога одмјерена. Наиме, овај суд сматра да је побијана пресуда прецијенила отежавајуће околности које је утврдила на страни оптуженог, као што су његова безобзирност, дрскост и упорност коју је показивао према оштећенима, његово некоректно и недолично понашање у судници пред првостепеним судом, бројност извршених радњи, безобзирност у прибављању противправне имовинске користи, а прије свега његова ранија осуђуваност, обзиром да се ради само о једној и то условној осуди, за кривично дјело почињено прије више од 10 година. С тога је овај суд дјелимично уважио жалбе бранилаца оптуженог, побијану пресуду преиначио у одлуци о казни, тако што је оптуженом изрекао јединствену казну затвора у трајању од 9 (девет) година и новчану казну у износу од 20.000,00 КМ, налазећи да су ове казне у свему примјерене тежини почињених дјела, степену кривичне одговорности оптуженог и околностима под којима је дјела учинио, те потребне и довољне ради остваривања сврхе кажњавања из члана 28. КЗ РС, како у смислу спречавања оптуженог да чини кривична дјела и његово преваспитавање, тако и у смислу утицаја на друге да не чине кривична дјела.

Жалбе бранилаца оптуженог нису основане и у дијелу којима се побијају одлуке о одузимање имовинске користи и о имовинско-правном захтјеву, јер су исте донесене на основу правилне примјене одредбе члана 94. и 95. КЗ РС, те на основу правилне примјене одредбе члана 108. став 1. и 3. ЗКП РС. Наиме, побијана пресуда је након што је неспорним утврдила да је оптужени на име камате за позајмљени износ новца од оштећених Д. Ц., Г. Д., С. Ш., М. Р., С. Ћ., А. Р. (као и од његове мајке), Д. С., М. М.1, Б. В., С. В. и М. М.2, себи прибавио имовинску корист у укупном износу до 68.020,00 КМ и 1.900,00 Еура, донијела правилну одлуку о одузимању имовинске користи од оптуженог у наведеном износу, а обзиром да су оштећене Д. Б. и Г. Л., определили имовинско – правни захтјев, то је правилно обавезао оптуженог да овим оштећенима исплати износе неведене у изреци побијане пресуде.

Надаље, неосновани су и приговори из жалбе тужиоца, којима се оспорава правилност утврђеног чињеничног стања побијане пресуде у ослобађајућем дијелу, у односу на кривично дјело праће новца из члана 280. став 3. у вези са ставом 2. и 1. КЗ РС. Наиме, побијана пресуда је правилно утврдила да спроведени докази не упућују на несумњив закључак одакле потиче новац и имовина, који су предмет кривичног дјела праће новца, односно, јесу ли они заиста проистекли из кривичног дјела (и ако јесу, којег кривичног дјела), те за такав закључак дала ваљано образложење на страни 123. и 124., које у цијелости прихвата и овај суд. Према томе, по оцјени овог суда, а супротно наводима из жалбе тужиоца, првостепени суд је правилно поступио када је оптуженог ослободио од оптужбе да је починио кривично дјело, праће новца из члана 280. став 3. у вези са ставом 2. и 1. КЗ РС, усљед недостатка доказа, а на основу одредбе члана 298. зачка в) ЗКП РС.

Због свега наведеног, ваљало је жалбу окружног тужиоца одбити, а дјелимичним уважавањем жалбе бранилаца оптуженог, побијану пресуду преиначити и одлучити као у изреци ове пресуде, а на основу члана 328. став 1. ЗКП РС.

Записничар
Соња Матић

Предсједник вијећа
Драгомир Миљевић